

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2023. június 12.
(OR. en)

10478/23

ENV 672
COMPET 608
MI 508
AGRI 314
IND 308
CONSOM 225
ENT 131

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2023. június 8.
Címzett:	Thérèse BLANCHET, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	COM(2023) 304 final
Tárgy:	A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK a települési és csomagolási hulladék újrafeldolgozására vonatkozó 2025-ös célértékektől és a hulladéklerakás csökkentésére vonatkozó 2035-ös célértéktől való elmaradás kockázatának kitett tagállamok azonosításáról

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2023) 304 final számú dokumentumot.

Melléklet: COM(2023) 304 final

Brüsszel, 2023.6.8.
COM(2023) 304 final

**A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK,
AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK
BIZOTTSÁGÁNAK**

**a települési és csomagolási hulladék újrafeldolgozására vonatkozó 2025-ös célértékektől
és a hulladéklerakás csökkentésére vonatkozó 2035-ös célértéktől való elmaradás
kockázatának kitett tagállamok azonosításáról**

{SWD(2023) 175 final} - {SWD(2023) 176 final} - {SWD(2023) 180 final} -
{SWD(2023) 181 final} - {SWD(2023) 182 final} - {SWD(2023) 183 final} -
{SWD(2023) 184 final} - {SWD(2023) 185 final} - {SWD(2023) 186 final} -
{SWD(2023) 187 final} - {SWD(2023) 188 final} - {SWD(2023) 189 final} -
{SWD(2023) 195 final} - {SWD(2023) 196 final} - {SWD(2023) 197 final} -
{SWD(2023) 198 final} - {SWD(2023) 199 final} - {SWD(2023) 200 final}

1. BEVEZETÉS

A hulladék erőforrássá alakítása a körforgásos gazdaság nélkülözhetetlen eleme. A hulladékokkal kapcsolatos uniós jogszabályok megfelelő végrehajtása magában foglalja a hulladékhierarchia alkalmazását, amely elsőbbséget biztosít az újrahasználatra való előkészítésnek és az újrafeldolgozásnak, míg a hulladéklerakást a legkevésbé kívánatos hulladékkezelési lehetőségként határozza meg. A települési és csomagolási hulladék kezelésére vonatkozó uniós célértékeket annak biztosítása érdekében állapították meg, hogy valamennyi tagállamban összehangolt erőfeszítések történjenek a hulladékhierarchián belüli felfelé történő elmozdulás érdekében.

A hulladékgazdálkodási teljesítmény javulása felgyorsítja a körforgásos gazdaságra való átállást, és hozzájárul a tisztább és versenyképesebb Európát szolgáló, a körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési terv¹ arra irányuló célkitűzéseivel, hogy 2030-ig az uniós körforgásos anyagfelhasználási arány megduplázódjon, a teljes hulladékkeletkezés jelentős mértékben csökkenjen és a maradék települési hulladék mennyisége a felére csökkenjen. A megfelelő hulladékgazdálkodás továbbá elengedhetetlen a hulladékkeletkezés környezetre és egészségre gyakorolt kedvezőtlen hatásainak megelőzéséhez, valamint a levegőre, a vízre és a talajra vonatkozó szennyezőanyag-mentességi cselekvési tervben² a hulladékra és tengeri hulladékra vonatkozóan megállapított célértékek eléréséhez.

Az újrahasználatra való előkészítés és az újrafeldolgozás növelése, valamint a hulladéklerakás csökkentése kulcsfontosságú a klímasemlegesség elérése, a nyersanyagok ellátásbiztonságának fokozása, az energiamegtakarítás, valamint az EU harmadik országokból származó behozataltól való függőségének csökkentése szempontjából, miközben helyi munkahelyeket teremt, és ösztönzi az innovációt a fenntartható termék- és anyaggazdálkodást szolgáló új technológiák terén.

Az EU körforgásos gazdaságra való áttérésre irányuló törekvésének megfelelőbb tükrözése érdekében 2018-ban számos módosítást fogadtak el a hulladékokra vonatkozó uniós irányelvekkel kapcsolatban, többek között a települési hulladék újrahasználatra való előkészítésére, újrafeldolgozására és lerakására, valamint a csomagolási hulladék újrafeldolgozására vonatkozó ambiciózus célértékeket. A települési hulladék az EU-ban képződő összes hulladék mintegy 10 %-át teszi ki³, ám változatos összetétele, a hulladéktermelők nagy száma és a kezelésére irányuló felelősségi körök szétaprózódottsága következtében hulladékgazdálkodási szempontból ez a hulladéktípus az egyik legösszetettebb. A települési hulladék nagy része csomagolási hulladékból áll, amely jelentős körforgásos potenciállal rendelkezik.

Ezen ambiciózus célértékek jobb, a határidőkhöz jobban igazodó és egységesebb megvalósításának biztosítása, valamint a megvalósítás bármely hiányosságának előrejelzése érdekében a 2018-ban elfogadott uniós szabályok létrehozták a korai előrejelző jelentések rendszerét, amely lehetővé teszi a gyenge pontok észlelését és a célértékek teljesítésének határideje előtt történő fellépést. E szabályok értelmében a Bizottság feladata, hogy az Európai Környezetvédelmi Ügynökséggel együttműködve jelentéseket készítsen a célértékek elérése felé tett tagállami előrehaladásról.

¹ COM(2020) 98 final.

² COM(2021) 400 final.

³ Eurostat.

Ez az átfogó jelentés értékeli, hogy a tagállamok esetében mekkora a valószínűsége annak, hogy elérik a hulladékokról szóló 2008/98/EK irányelv⁴ (a továbbiakban: a hulladékokról szóló keretirányelv) 11. cikke (2) bekezdésének c) pontjában, valamint a csomagolásról és a csomagolási hulladékról szóló 94/62/EK irányelv (a továbbiakban: a csomagolásról szóló irányelv⁵) 6. cikke (1) bekezdésének f) pontjában meghatározott, 2025-ig teljesítendő célértékeket. A célértékek szerint a tagállamoknak intézkedéseket kell tenniük annak érdekében, hogy elérjék a következőket:

- a települési hulladék újrahasználatra való előkészítését és újrafeldolgozását minimum 55 %-ra kell növelni,
- az összes csomagolási hulladék újrafeldolgozását minimum 65 %-ra kell növelni, és
- az anyagspecifikus csomagolási hulladékok újrafeldolgozását a papír és kartonpapír esetében 75 %-ra, az üveg esetében 70 %-ra, az alumínium esetében 50 %-ra, a műanyag esetében 50 %-ra és a fa esetében 25 %-ra kell növelni.

A jelentés emellett tartalmazza annak az előzetes értékelését, hogy a tagállamok mekkora valószínűséggel teljesítik a hulladéklerakókról szóló 1999/31/EK irányelv (a továbbiakban: a hulladéklerakókról szóló irányelv) 5. cikkének (5) bekezdésében meghatározott célkitűzést, vagyis azt, hogy 2035-ig 10 % alá csökkentik a települési hulladék lerakását⁶. A jelentés összefoglalja a főbb megállapításokat, a legfontosabb ajánlásokat azoknak a tagállamoknak, amelyek esetében fennáll a kockázata annak, hogy nem teljesítenek bizonyos, hulladékkal kapcsolatos célértékeket, továbbá példákat nyújt a hulladékgazdálkodás bevált gyakorlataira, amelyek a hulladék-újrafeldolgozási teljesítmény javításának elősegítését szolgálják. A jelentést bizottsági szolgálati munkadokumentumok egészítik ki, amelyek országspecifikus információkat tartalmaznak és ajánlásokat fogalmaznak meg azon tagállamok számára, melyek esetében fennáll a kockázata annak, hogy nem teljesítik a 2025-re kitűzött, a települési hulladék és az összes csomagolási hulladék újrahasznosításra való előkészítésére és újrafeldolgozására vonatkozó célértékeket, és amelyek a következőket foglalják magukban:

- arra vonatkozó becslés, hogy az egyes tagállamok milyen mértékben érik el a célértékeket;
- azon tagállamok felsorolása, amelyek esetében fennáll annak a kockázata, hogy nem érik el a célértékeket az adott határidőkre, valamint megfelelő ajánlások megfogalmazása az érintett tagállamok számára, továbbá
- példák az EU-szerte alkalmazott bevált gyakorlatokra, amelyek iránymutatással szolgálhatnak a célértékek felé tett előrehaladáshoz.

Az ezen korai előrejelző jelentés céljából végzett munka a Bizottság és a tagállamok között a hulladékokkal kapcsolatos uniós jogszabályok végrehajtásának javítása terén megvalósuló folyamatos támogatáson és együttműködésen alapul. A 2013-ban elindított megfelelés-előmozdítási kezdeményezéseket⁷ követően az Európai Bizottság 2018-ban több hulladékáram vonatkozásában jelentéseket adott ki az előrehaladásról és a végrehajtással kapcsolatos nehézségekről⁸, amelyek a hulladékgazdálkodási teljesítmény javítására irányuló

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A02008L0098-20180705>

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hu/ALL/?uri=celex%3A31994L0062>

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hu/TXT/?uri=CELEX%3A31999L0031>

⁷ [A hulladékokról szóló keretirányelv végrehajtása \(europa.eu\).](#)

⁸ COM(2018) 656 final.

tagállami erőfeszítések támogatását célzó lehetséges intézkedéseket tartalmaztak⁹. Emellett az Európai Bizottság 2017 óta rendszeresen közzéteszi a környezetvédelmi politikák végrehajtásának felülvizsgálatát (a továbbiakban: EIR), amely az uniós környezeti jogszabályok és szakpolitikák tagállamok általi végrehajtásának javítását szolgáló eszköz. A legutóbbi EIR kiadására 2022-ben került sor¹⁰.

2. MÓDSZERTAN

Ez a jelentés az Európai Bizottság, az Európai Környezetvédelmi Ügynökség, az Eurostat és a tagállamok közötti széles körű konzultáció és együttműködés eredménye. Az értékelés az Európai Környezetvédelmi Ügynökség által kidolgozott módszertanon alapult, amely a hulladékokra vonatkozó irányelvekben foglalt jelentéstételi követelményekkel összhangban a tagállamok által az Eurostatnak benyújtott hulladékgazdálkodási adatokból indult ki, és figyelembe vette a meglévő és tervezett nemzeti szintű szakpolitikákat és egyéb releváns információkat. Az értékelés figyelembe vette továbbá a hulladékokról szóló keretirányelvben előírt felülvizsgált nemzeti hulladékmegelőzési programok elfogadását is.

Ez az értékelés lehetővé tette az Európai Környezetvédelmi Ügynökség számára¹¹, hogy azonosítsa azokat a tagállamokat, amelyek valószínűleg nem teljesítik a célértékeket. Az értékelés megállapításairól az Európai Bizottság és az érintett tagállam további megbeszéléseket folytatott; ez lehetővé tette további információk gyűjtését, és a jelentés véglegesítéséhez vezetett. Véleményezési felhívásra került sor a kezdeményezéssel kapcsolatos tájékoztatás és az érdekelt felek véleményének összegyűjtése érdekében¹².

Ez a jelentés a készítése során rendelkezésre álló legfrissebb Eurostat-adatokon alapul. A települési hulladék tekintetében a 2020-as referenciaévre vonatkozó adatokat, míg a csomagolási hulladék tekintetében a 2019. évi adatokat használtuk fel. A csomagolást illetően már rendelkezésre állnak a 2020-ra vonatkozó frissebb adatok, amelyek relevanciájának előzetes értékelését a jelentésben foglalt következtetések szempontjából az 5. szakasz tartalmazza.

3. ÁLTALÁNOS MEGÁLLAPÍTÁSOK

A tagállamok teljesítményének elemzése feltárta a hulladékgazdálkodás általános tendenciáit, és megmutatta a hulladékok újrahasználatra való előkészítésére és újrafeldolgozására vonatkozó célértékek 2025-ig történő elérésének valószínűségét.

A tagállamok többségében a közelmúltban már megtörtént, illetve jelenleg zajlik olyan, hulladékokkal kapcsolatos reformok végrehajtása, amelyek az újrafeldolgozási arányok növekedését eredményezik majd a 2025-ig tartó időszakban és azt követően. A hulladékokról szóló 2018. évi csomag és a 2018. évi korai előrejelző jelentésben megfogalmazott ajánlások végrehajtása fontos szerepet játszott az eredmények elérésében. Vannak esetek azonban, amikor ezek késedelmes alkalmazása hatással van a nemzeti újrafeldolgozási teljesítményre.

⁹https://environment.ec.europa.eu/topics/waste-and-recycling/implementation-waste-framework-directive_en

¹⁰https://environment.ec.europa.eu/law-and-governance/environmental-implementation-review_en#country-reports

¹¹<https://www.eea.europa.eu/publications/many-eu-member-states-are>

¹²https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13511-Hulladékgazdalkodas-korai-elorejelzo-jelentes_hu

Továbbra is jelentős különbségek vannak a tagállamok között a hulladékgazdálkodási teljesítmény tekintetében. Egyes országok nagyon messze vannak a célértékek teljesítésétől, és nagyobb erőfeszítésekre lesz szükség a helyi reformok végrehajtásához (pl. a biohulladék-kezelés, az elkülönített gyűjtés, az adatminőség stb. tekintetében). Arra vonatkozó adatok is vannak, hogy külső tényezők befolyásolták a teljesítményt, például a Covid19-világjárvány idején egyes tagállamokban csökkentették vagy leállították az elkülönített gyűjtést. Vannak arra utaló jelek is, hogy az energiaárakban a közelmúltban bekövetkezett ugrásszerű növekedés hátrányosan érinti az újrafeldolgozási tevékenységeket.

Összességében az Európai Környezetvédelmi Ügynökség által elvégzett értékelés szerint¹³, **a tagállamok többsége esetében fennáll a kockázata annak, hogy nem teljesítik a települési hulladék újrahasználatra való előkészítésére és újrafeldolgozására vonatkozó 2025-ös célértékeket.**

Pontosabban fogalmazva, a települési hulladék újrahasználatra való előkészítésére és feldolgozására vonatkozó 55 %-os, valamint az összes csomagolási hulladék újrafeldolgozására vonatkozó 65 %-os, 2025-ig teljesítendő célértékek tekintetében:

- **9 tagállam jó úton halad mindkét célérték elérése felé:** Ausztria, Belgium, Csehország, Dánia, Hollandia, Luxemburg, Németország, Olaszország és Szlovénia;
- **8 tagállam esetében fennáll a kockázata annak, hogy csak a települési hulladékra vonatkozó célértéket nem éri el,** de esetükben nem áll fenn annak a kockázata, hogy az összes csomagolási hulladékra vonatkozó célértéket nem teljesítik: Észtország, Finnország, Franciaország, Írország, Lettország, Portugália, Spanyolország és Svédország;
- **10 tagállam esetében fennáll a kockázata annak, hogy sem a települési hulladékra, sem pedig az összes csomagolási hulladékra vonatkozó, 2025-ig teljesítendő célértékeket nem éri el:** Bulgária, Ciprus, Görögország, Horvátország, Lengyelország, Litvánia, Magyarország, Málta, Románia és Szlovákia.

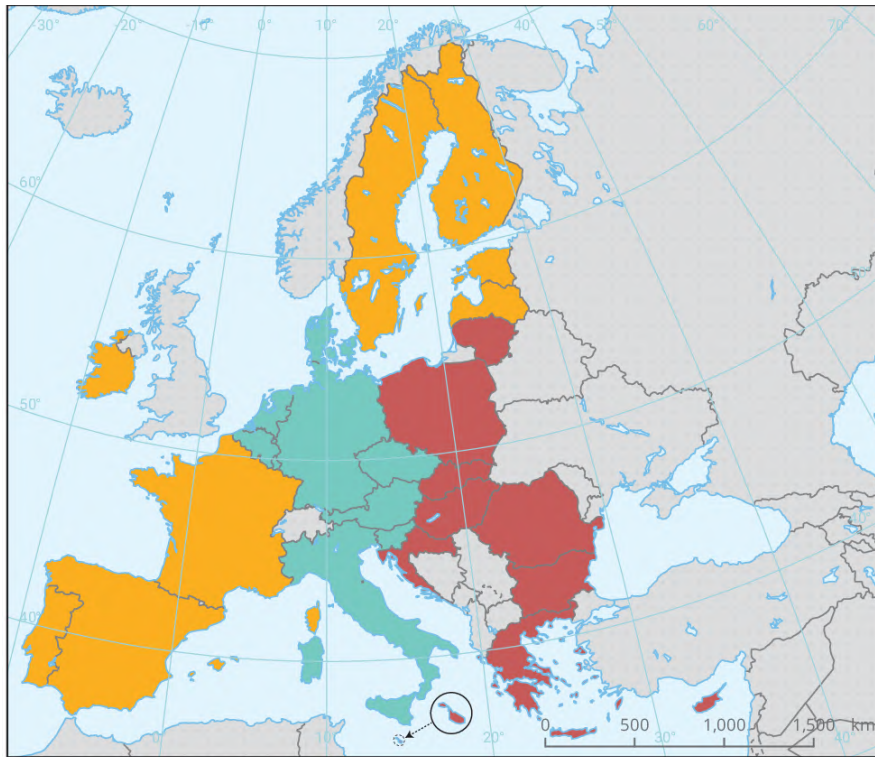
Ezt a korai előrejelző jelentést azoknak a tagállamoknak szóló bizottsági szolgálati munkadokumentumok kísérik, amelyek esetében fennáll a kockázata annak, hogy e két kiemelt cél (a települési hulladék újrahasználatra való előkészítésére és feldolgozására vonatkozó 55 %-os, valamint az összes csomagolási hulladék újrafeldolgozására vonatkozó 65 %-os, 2025-ig teljesítendő célértékek) legalább egyikét nem éri el; ez a tagállamok fentebb felsorolt második és harmadik csoportjára érvényes¹⁴. Minden olyan tagállam esetében, amelynél fennáll annak a kockázata, hogy nem teljesíti az összes csomagolási hulladékra vonatkozó célértéket, annak is fennáll a kockázata, hogy nem éri el a települési hulladékra vonatkozó célértéket.

Meg kell jegyezni, hogy a hulladék újrahasználat, újrahasználatra való előkészítése és újrafeldolgozása terén a magas teljesítmény eléréséhez folyamatos erőfeszítésekre van szükség mind azokban a tagállamokban, amelyek esetében megállapították, hogy fennáll a kockázata annak, hogy nem teljesítik a 2025-re kitűzött célértékeket, mind pedig azokban a tagállamokban, amelyek esetében az értékelés azt mutatta, hogy valószínűleg elérik azokat, bár még mindig van elmaradásuk. Mivel a hulladékhierarchiával összhangban lévő megfelelő hulladékgazdálkodás biztosítása során gyakran új kihívások merülnek fel, azoknak az

¹³<https://www.eea.europa.eu/publications/many-eu-member-states-are>

¹⁴ A célértékektől való elmaradás kockázatának értékelése a 2022 áprilisáig rendelkezésre álló adatokat és információkat veszi figyelembe.

országoknak is, amelyek 2019-ben és 2020-ban a 2025-ös célértékek felett teljesítették az újrahasználatra való előkészítés és az újrafeldolgozás arányát, szakpolitikákat kell folytatniuk a teljesítményszintek fenntartása és további javítása érdekében, többek között az újrafeldolgozásra vonatkozó új számítási szabályok alkalmazásával összefüggésben. További erőfeszítéseket kell tenni a csomagolásra, különösen a műanyag csomagolásra vonatkozó anyagspecifikus újrafeldolgozási célértékek elérése érdekében.

Referenciaadatok: ©ESRI

- Tagállamok, amelyek esetében egyik célérték tekintetében sem áll fenn kockázat
- Tagállamok, amelyek esetében kockázat áll fenn a települési hulladék újrahasznosításra való előkészítésére és újrafeldolgozására vonatkozó célérték elérése tekintetében, de az összes csomagolási hulladék újrafeldolgozására vonatkozó célérték teljesítése tekintetében nem áll fenn kockázat
- Tagállamok, amelyek esetében mindkét célérték tekintetében kockázat áll fenn
- Nem vizsgált terület

1. ábra: Az uniós tagállamok kilátásai a települési hulladékokra és a csomagolási hulladékokra vonatkozó újrahasználatra való előkészítési és újrafeldolgozási célértékek teljesítése tekintetében (Forrás: Európai Környezetvédelmi Ügynökség¹⁵)

4. TELEPÜLÉSI HULLADÉK

2020-ban az európai polgárok fejénként átlagosan 521 kg települési hulladékot állítottak elő, amelynek 49 %-a került újrahasználatra való előkészítésre vagy újrafeldolgozásra, míg kb.

¹⁵ <https://www.eea.europa.eu/publications/many-eu-member-states-are>

23 %-a hulladéklerakókban került elhelyezésre¹⁶. Az elmúlt években a keletkezett hulladék mennyisége lassan növekedett.

A települési hulladék kezelésére vonatkozó jogi kötelezettségeket a hulladékokról szóló keretirányelv tartalmazza. A települési hulladék újrahasználatra való előkészítésére és újrafeldolgozására vonatkozó, 2025-ig teljesítendő 55 %-os célérték elérése előtt¹⁷ a tagállamoknak 2020-ig teljesíteniük kell az 50 %-os célértéket¹⁸. Az irányelv hosszabb távú, ambiciózus célértékeket is tartalmaz: 60 % 2030-ig és 65 % 2035-ig¹⁹, valamint egyéb követelményeket, például a hulladékok külön gyűjtésének megvalósítását és a nemzeti hulladékgazdálkodási tervek és hulladékmegelőzési programok elfogadását.

Az Európai Környezetvédelmi Ügynökség által végzett értékelés, valamint a tagállamok újrafeldolgozási teljesítményének és hulladékgazdálkodási politikájának részletes vizsgálata alapján²⁰ **18 tagállamról** állapították meg, hogy **esetükben fennáll a kockázata annak, hogy nem teljesítik a települési hulladék újrahasználatra való előkészítésére és újrafeldolgozására vonatkozó, 2025-ig teljesítendő 55 %-os célkitűzést: Bulgária, Ciprus, Észtország, Finnország, Franciaország, Görögország, Horvátország, Írország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Portugália, Románia, Spanyolország, Svédország és Szlovákia.**

Figyelembe véve a tagállamok 2025-ös célértéktől való elmaradásának mértékét, valamint az előttük álló sajátos kihívásokat és egyedi helyzetüket, sor került az újrahasználatra való előkészítési és újrafeldolgozási arányok javítására irányuló fő országspecifikus **ajánlások** megfogalmazására. Ez a nemzeti hatóságok szoros együttműködésével zajló folyamat keretében történt. E javasolt intézkedések, amennyiben a nemzeti és helyi hatóságok a hulladékgazdálkodási ágazattal együttműködve mielőbb végrehajtják azokat, jelentősen fokozhatják az újrafeldolgozási teljesítményt. Az e jelentést kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentumok felvázolják ezeket a lehetséges intézkedéseket minden kockázatosnak ítélt tagállam számára. A legfontosabb közös prioritásokat és a kapcsolódó kihívásokat a következő háttérmagyarázat ismerteti.

Okkal feltételezhető, hogy ez az értékelés egyértelműen jelzi azt is, ha fennáll a kockázata annak, hogy a tagállamok nem érik el az újrahasználatra való előkészítésre és újrafeldolgozásra vonatkozó, 2030-ra kitűzött 60 %-os célértéket, amennyiben nem hoznak további intézkedéseket, ideértve az elfogadott szakpolitikák és reformok gyorsabb végrehajtását.

¹⁶ Eurostat.

¹⁷ A 2008/98/EK irányelv 11. cikke (2) bekezdésének a) pontja.

¹⁸ A tagállamok a 2020-ra vonatkozó célérték kiszámítását illetően négy módszer közül választhatnak, lehetővé téve, hogy azt bizonyos hulladéktípusokra vagy az összes települési hulladékra alkalmazzák; a 2025-re, 2030-ra és 2035-re vonatkozó célértékek az összes települési hulladékra alkalmazandók.

¹⁹ A 2008/98/EK irányelv 11. cikke (2) bekezdésének c)–e) pontja.

²⁰ <https://www.eea.europa.eu/publications/many-eu-member-states-are>

1. háttérmagyarázat: Települési hulladék

- A tagállamok többségében már megtörtént, illetve jelenleg zajlik olyan, **hulladékokkal kapcsolatos reformok** végrehajtása, amelyek **a körforgásos jelleget jobban előtérbe helyező megközelítést** és az újrahasználatra való előkészítési és az újrafeldolgozási arányok növekedését eredményezik majd a 2025-ig tartó időszakban és azt követően. Vannak esetek azonban, amikor ezek késedelmes alkalmazása hátrányosan befolyásolja a teljesítményt. **A Covid19-világjárvány és az energiaválság** által támasztott kihívások különleges intézkedéseket tehetnek szükségessé a hulladékokkal kapcsolatos nemzeti reformok késedelmes végrehajtásának elkerülése érdekében.
- A **biohulladék** a legfontosabb hulladékáram, amellyel kapcsolatban intézkedésekre van szükség, mivel a települési hulladék átlagosan 34 %-át teszi ki. A **biohulladék elkülönített gyűjtésére és kezelésére szolgáló hatékony kapacitás** bevezetésére vagy **bővítésére** kell összpontosítani. A megfelelő biohulladék-gazdálkodás lehetővé teheti a biohulladék trágyaként és talajjavító anyagként, valamint biogáz előállítására való felhasználását²¹. Jelentős mértékben hozzájárulhat **az éghajlat-politikai célokhoz**, és a bányászott ásványi trágyák helyettesítése és a talajegészség javítása révén elősegítheti **az energia és a kritikus fontosságú nyersanyagok tekintetében az ellátásbiztonságra vonatkozó uniós célkitűzések** elérését.
- A magas begyűjtési arány és az elkülönített gyűjtés minősége az újrahasználatra való előkészítés és az újrafeldolgozás alapvető előfeltétele; ezt hatékonyabban lehetne elérni **települési szintű, kötelező szelektív hulladékgyűjtésre vonatkozó célkitűzések** révén. Ezek alkalmazásának ösztönzőkön és elszámoltathatóságon kell alapulnia (például be lehetne vezetni az említett célértékek teljesítésétől függően pénzügyi térítéseket és szankciókat alkalmazó rendszert).
- A **háztartásokat** a hulladék szétválogatására **ösztönző** intézkedésekre van szükség, ideértve az elkülönítve gyűjtött hulladékáramoknak a vegyes hulladékhoz képest nagyobb gyakoriságú begyűjtését.
- A tagállamok nem használják ki a **gazdasági intézkedések** teljes spektrumát a hulladéklerakás és -égetés csökkentésére (pl. hulladéklerakásra és -égetésre kivetett adók) és a hulladékhierarchia magasabb szintjeihez – például az újrahasználatra való előkészítéshez és az újrafeldolgozáshoz – kapcsolódó hulladékkezelés fokozására (pl. fizetés a kidobott mennyiség alapján, betétdíjas rendszerek).
- A tagállamoknak meg kell szüntetniük a beruházási hiányt, többek között az uniós forrásoknak **a megelőzési, újrafelhasználási és újrafeldolgozási teljesítmény javítását támogató hulladékinfrastruktúra** fejlesztésére való hatékony felhasználásával.
- A tagállamoknak intézkedéseket kell hozniuk **a nem újrafeldolgozható hulladékok keletkezésének megelőzésére**. Vannak tagállamok, amelyek még nem vizsgálták

²¹ <https://www.eea.europa.eu/publications/biowaste-in-europe>

felül **nemzeti hulladékmegelőzési programjaikat**. A felülvizsgálatot 2023-ig kell elvégezni.

- **A tájékoztató tevékenységek** nélkülözhetetlenek ahhoz, hogy fokozzuk a polgárok részvételét a jobb hulladékgazdálkodásban. Ezek hozzáigazíthatók különböző célcsoportokhoz (például háztartások, diákok vagy turisták).

5. CSOMAGOLÁSI HULLADÉK

2020-ban az EU-ban képződött összes csomagolási hulladék mennyisége mintegy 79,6 millió tonna volt²². Az átlagos teljes csomagolási újrafeldolgozási arány az EU-ban 2005 és 2016 között folyamatosan nőtt (2016-ban 67,6 %), 2016 és 2020 között azonban enyhe csökkenés volt megfigyelhető (2020-ban 64 %)²³. Ugyanakkor 2013 és 2020 között a keletkezett csomagolási hulladék mennyisége Unió-szerte 15 %-kal nőtt, ami arra utal, hogy a hulladékképződés megelőzése terén többet kell tenni.

A csomagolási hulladék kezelésére vonatkozó jogi kötelezettségeket a csomagolásról szóló irányelv tartalmazza. Ezek közé tartozik az összes csomagolási hulladékra vonatkozó, 2025-ig teljesítendő 65 %-os újrafeldolgozási célérték, valamint a papírra és kartonpapírra, az üvegre, az alumíniumra, a műanyagra és a fára vonatkozó anyagspecifikus célértékek. A tagállamoknak lehetőségük van arra, hogy a célértékek legfeljebb 5 %-át úgy teljesítsék, hogy levonják az első alkalommal forgalomba hozott és a csomagolás újrahasználatára szolgáló rendszer részeként újrahasznált újrafelhasználható fogyasztói csomagolások arányát, a fa csomagolóanyagok esetében pedig teljes mértékben figyelembe vegyék az újrahasználatra történő javítást. Az irányelv hosszabb távú, ambiciózus hulladék-újrafeldolgozási célértékeket is tartalmaz: az összes csomagolás esetében 70 % 2030-ig, továbbá a papírra és kartonra, az üvegre, az alumíniumra, a műanyagra és a fára vonatkozó anyagspecifikus célértékeket²⁴.

Összességében, az Európai Környezetvédelmi Ügynökség által végzett értékelés szerint²⁵ **10 tagállamról** állapították meg, hogy **esetükben fennáll a kockázata annak, hogy nem teljesítik a csomagolási hulladék újrafeldolgozására vonatkozó, 2025-ig teljesítendő 65 %-os célkitűzést: Bulgária, Ciprus, Görögország, Horvátország, Lengyelország, Litvánia, Magyarország, Málta, Románia, Szlovákia.**

Emellett több tagállam esetében megállapításra került, hogy fennáll annak a kockázata, hogy elmaradnak egy vagy több anyagspecifikus célértéktől, amely tekintetben a **műanyag** a legkritikusabb anyag:

Műanyagok	Ausztria, Bulgária, Ciprus, Dánia, Finnország, Franciaország, Görögország, Horvátország, Írország, Lengyelország, Lettország, Luxemburg, Magyarország, Málta, Olaszország, Portugália, Románia, Spanyolország és Szlovákia
Üveg	Bulgária, Ciprus, Görögország, Horvátország, Lengyelország,

²² Eurostat.

²³ Eurostat.

²⁴ A 94/62/EK irányelv 6. cikke (1) bekezdésének h) és i) pontja.

²⁵ <https://www.eea.europa.eu/publications/many-eu-member-states-are>

	Litvánia, Magyarország, Málta, Portugália és Románia
Alumínium	Ciprus, Csehország, Görögország, Horvátország, Málta, Portugália, Románia, Spanyolország és Szlovákia
Vasfém	Dánia, Horvátország, Málta, Portugália és Románia
Papír és karton	Horvátország, Málta, Spanyolország és Szlovákia
Faanyag	Horvátország és Málta

Az értékelés ellentmondásokat tárt fel az egyes tagállamok által szolgáltatott, csomagolásra vonatkozó adatok között, ami azt jelzi, hogy a piacra kerülő csomagolóanyagok mennyiségéről esetleg a valóságnál alacsonyabb adatokat közölnek. Emellett az újrafeldolgozási teljesítmény meghatározására szolgáló új számítási módszert a tagállamoknak 2020-tól kell alkalmazniuk, mivel a csomagolási hulladék keletkezésére és újrafeldolgozására vonatkozó éves jelentéstétel eredményeképp néhány százalékponttal alacsonyabb bejelentett újrafeldolgozási arányok várhatók²⁶. Ugyanakkor abban az esetben, ha a tagállamok intézkedéseket hoznak annak biztosítására, hogy az újrahasználati rendszerek bővüljenek, akkor alacsonyabb újrafeldolgozási célértékeket kell teljesíteniük.

Az Eurostat által a 2020-as referenciaévre vonatkozóan gyűjtött, a csomagolási hulladékra vonatkozó adatok előzetes felülvizsgálata azt mutatta, hogy továbbra is érvényes az azokra a tagállamokra vonatkozó értékelés, amelyek esetében fennáll a kockázata annak, hogy nem teljesítik a célértékeket. Az újrafeldolgozási arányokban összességében véve enyhe csökkenés figyelhető meg (ugyanakkor azonban nagy különbségek mutatkoztak a tagállamok között: egyesek teljesítménye nő, míg másoké csökkent). Ebben a szakaszban továbbá még nem határozhatók meg a változások konkrét okai, mivel számos tényező közrejátszik, így többek között az újrafeldolgozási teljesítmény meghatározására szolgáló új számítási módszer alkalmazása és a Covid19-világjárvány hatásai.

Az e jelentést kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentumok felvázolják azokat a lehetséges intézkedéseket, amelyek révén jelentősen csökkenthető lenne a csomagolási hulladékra vonatkozó célértékektől való elmaradás kockázata. A fenti 1. háttérmagyarázatban meghatározott releváns közös prioritások közül néhány a csomagolás tekintetében is érvényes. A csomagolással kapcsolatos konkrét kihívásokat és prioritásokat az alábbi 2. háttérmagyarázat ismerteti.

²⁶ Az (EU) 2018/850 és az (EU) 2018/851 irányelv új számítási szabályokat vezetett be, amelyek előírják, hogy az újrafeldolgozás mérését akkor kell elvégezni, amikor a csomagolási hulladék bekerül az újrafeldolgozási műveletbe. A korábbi szabályok, amelyek a 2019-ig tartó időszakra vonatkozó statisztikákban, illetve egyes tagállamok esetében még 2020-ra vonatkozóan is tükröződnek, lehetővé teszik, hogy minden elkülönítetten gyűjtött hulladékot újrafeldolgozottként jelentsenek be.

2. háttérmagyarázat: Csomagolási hulladék

- **Az elkülönített gyűjtés folyamatos javítása** továbbra is elengedhetetlen az újrafeldolgozási teljesítmény javításához. Az elkülönített gyűjtés javítása leginkább a következők kombinációjával érhető el: kényelmes használatot biztosító elkülönített gyűjtési rendszerek rendelkezésre bocsátása a lakosság nagy része számára, betétdíjas rendszerek alkalmazása, valamint elkülönített gyűjtésre szolgáló tartályok elhelyezése nyilvános és kereskedelmi célú területeken, valamint tájékoztató tevékenységek.
- A tagállamok többsége számára gondot jelent a **műanyag csomagolásra** vonatkozó célérték teljesítése. Ez a műanyagok elkülönített gyűjtésére szolgáló rendszerek javításával, valamint a műanyagok szétválogatására és kezelésére rendelkezésre álló kapacitás növelésével orvosolható.
- **A csomagolás újrahasználatára szolgáló rendszerek létrehozására irányuló erőfeszítések** fokozása környezeti előnyökkel jár, és segíti a tagállamokat a csomagolások újrafeldolgozására vonatkozó uniós célértékek teljesítésében.
- Az újrafeldolgozás terén gyengébben teljesítő tagállamok **csomagolásra vonatkozó adatai sok esetben ellentmondásosak**. Ez azt jelzi, hogy a piacra kerülő csomagolóanyagok mennyiségéről esetleg a valósnál alacsonyabb adatokat közölnek, ezért a statisztikák pontatlanok és előfordulhat, hogy a gyártók nem viselik teljes kiterjesztett felelősségüket a hulladékgyűjtés, -válogatás és -újrafeldolgozás finanszírozásáért.
- A hulladékgazdálkodási gyakorlatok és az infrastruktúra fejlesztésének hatása torzulhat a bejelentett adatokban a 2020-tól alkalmazandó **új számítási szabályok alkalmazása** miatt. Az új számítási szabályok hatása még nem értékelhető teljeskörűen, de azok az adatok, amelyeket egyes tagállamok szolgáltatottak 2020-ra vonatkozóan, néhány százalékpontos csökkenést jeleznek.

6. HULLADÉKLERAKÁS

A hulladéklerakás a legkevésbé kívánatos hulladékkezelési megoldás. A hulladéklerakókról szóló irányelv²⁷ arra kötelezi a tagállamokat, hogy a települési hulladék lerakását 2035-ig legfeljebb 10 %-ra szorítsák vissza, valamint tilalmat vezet be az elkülönítetten gyűjtött hulladékok, köztük a biológiailag lebomló hulladék lerakására vonatkozóan.

Míg a lerakott települési hulladék mennyisége 2016-ig folyamatosan csökkent az EU egészében (a 2013 és 2016 közötti időszakban 18 %-kal csökkent²⁸), a 2017 és 2020 közötti tendencia már nem volt lineáris, 2020-ban pedig mintegy 53,5 millió tonna települési hulladékot helyeztek el hulladéklerakókban. Emellett a települési hulladék lerakásának

²⁷ Az (EU) 2018/850 irányelv 5. cikke (5) bekezdése.

²⁸ Eurostat.

átlagos aránya az EU-ban 2020-ban még mindig 23 % volt. Az Európai Unióban azonban továbbra is jelentős különbségek figyelhetők meg: 2020-ban **nyolc tagállam a települési hulladék több mint 50 %-át még mindig hulladéklerakókban helyezte el**, közülük három tagállam pedig **70 % feletti** arányról számolt be.

Összesen 13 tagállam még mindig messze elmarad attól a 2035-ig elérendő célértéktől, hogy a települési hulladék legfeljebb 10 %-át helyezze el hulladéklerakókban²⁹: **Bulgária, Ciprus, Csehország, Görögország, Horvátország, Lengyelország, Lettország, Magyarország, Málta, Portugália, Románia, Spanyolország és Szlovákia.**

A célértéktől való elmaradás további figyelmet érdemel, és szükségessé teszi korrekciós intézkedések végrehajtását, noha több idő kell ahhoz, hogy nagyobb bizonyossággal megállapítható legyen a célértékektől való elmaradás kockázata.

A Bizottság megbízásából készült tanulmány³⁰ azt is megállapította, hogy 15 tagállam nem teljesítette maradéktalanul az irányelvben foglalt azon követelményt³¹, miszerint a hulladékot lerakás előtt kezelni kell.

A hulladéklerakókról szóló irányelv elfogadása óta bekövetkezett jelentős javulás és a követelményeknek nem megfelelő hulladéklerakók EU-szerte történő bezárása ellenére továbbra is aggodalomra ad okot azoknak a hulladéklerakóknak a száma, amelyek **nem felelnek meg** a hulladékokról szóló keretirányelv és a hulladéklerakókról szóló irányelv követelményeinek. 2021 végén **még mindig 1 995 illegális vagy az előírásoknak meg nem felelő minőségű hulladéklerakó működött**, amelyek esetében rehabilitációra vagy az uniós normákhoz való hozzáigazításra volt szükség³².

7. BEVÁLT GYAKORLATOK

A tagállamok közös kihívásokkal néznek szembe a hulladékgazdálkodás terén, és már számos megoldást találtak és alkalmaznak. E megoldások széles körű megosztása kiemelt jelentőséggel bír. E jelentés célja, hogy minden tagállamban azonosítson néhány, a települési hulladék és a csomagolási hulladék kezelése terén alkalmazott bevált gyakorlatot, áttekintést nyújtva azokról a sikeres kezdeményezésekről és intézkedésekről, amelyek más országokban is megvalósíthatók, és segíthetik a tagállamokat a célértékek elérésében.

Az összegyűjtött bevált gyakorlatok a hulladékgazdálkodás számos területét érintik, mint például: irányítás, elkülönített gyűjtés, többek között távoli területeken is, köz- és magánszféra közötti partnerségek, a hulladék újrafelhasználása és keletkezésének megelőzése, hulladékkezelés, kommunikáció és tájékoztatás, gazdasági eszközök bevezetése, valamint hatékony kiterjesztett gyártói felelősségi rendszerek.

²⁹ <https://www.eea.europa.eu/publications/many-eu-member-states-are>

³⁰ Milieu: *Study to assess the implementation by the EU Member States of certain provisions of Directive 1999/31/EC on the landfill of waste* [Tanulmány a hulladéklerakókról szóló 1999/31/EK irányelv egyes rendelkezései uniós tagállamok általi végrehajtásának az értékeléséről], 2017.

³¹ A hulladéklerakókról szóló irányelv 6. cikkének a) pontja.

³² Ez a szám a folyamatban lévő kötelezettségzegzési eljárások tárgyát képező illegális vagy az előírásoknak meg nem felelő hulladéklerakók számán alapul.

8. KÖVETKEZTETÉSEK

A hulladékokkal kapcsolatos uniós jogszabályok jelentős javulást eredményeznek a hulladékgazdálkodás terén, és hozzájárulnak a körforgásosságra és a szennyezőanyag-mentességre vonatkozó uniós célok eléréséhez. Az uniós jogszabályok teljes körű végrehajtása ugyanakkor kulcsfontosságú ahhoz, hogy az EU a tisztább és körforgásosabb jellegű gazdaság környezeti és gazdasági előnyeit teljes mértékben élvezni tudja, és az egyre ritkuló erőforrások világában versenyben tudjon maradni. További erőfeszítésekre van szükség a csomagolási hulladék mennyiségének jelentős növekedése, a teljes hulladékkeletkezés korlátozott mértékű csökkenése (2010 és 2020 között 4 %-os), a tengeri műanyag hulladék által okozott szennyezés, valamint a maradék települési hulladék tekintetében megfigyelhető viszonylag stabil tendencia fényében is, amelyek mindegyike veszélyezteti a szennyezőanyag-mentességi célok 2030-ig történő elérését³³.

A Bizottság hulladékra és más megfelelés-előmozdítási tevékenységekre vonatkozó korai előrejelző jelentései folyamatos előrehaladást mutatnak a tagállamokban, habár eltérő teljesítménnyel. Az EU egészét tekintve a települési hulladék újrahasználatra való előkészítésének és újrafeldolgozásának átlagos aránya 2010 és 2020 között lassan ugyan, de nőtt (37 %-ról mintegy 47 %-ra), miközben a hulladéklerakás jelentősen, 31 %-ról mintegy 23 %-ra csökkent. Azonban súlyos hiányosságokat, késedelmeket és nehézségeket is azonosítottak, amelyeket minél előbb meg kell oldani.

Ha az érintett tagállamok fellépnek az ebben a jelentésben, valamint a kísérő országspecifikus bizottsági szolgálati munkadokumentumokban javasolt intézkedések megvalósítása érdekében, akkor megfelelő előrehaladás érhető el. A fellépésnek egyértelműen a biohulladékra és a csomagolási hulladékra kell összpontosulnia. A hulladékgazdálkodási teljesítmény javítása magában foglalja az elkülönített gyűjtés fokozását, ami kulcsfontosságú a hulladék minőségének biztosításához és újrafeldolgozásának lehetővé tételéhez. Ezzel párhuzamosan feltétlenül szükség van az újrafelhasználásra való előkészítés növelésére és a hulladékkezelési kapacitások fejlesztésére a szétválogatás és az újrafeldolgozás terén, a hulladékhierarchia magasabb szintjei felé történő továbblépés érdekében.

Az egyéb fontos intézkedések közé tartozik az adatminőség javítása, a szabályok eredményes végrehajtásának biztosítása és a hatékonyabb gazdasági eszközök alkalmazása, például hatékony kiterjesztett gyártói felelősségi rendszerek, az adott célra alkalmas hulladéklerakási és hulladékegyesítési adók. Ez mind elengedhetetlen a körforgásos gazdaság előnyeinek teljes körű kiaknázásához és a hulladékokról szóló uniós jogszabályoknak való megfeleléshez.

A Bizottság továbbra is támogatni fogja a tagállamok végrehajtási törekvéseit. Ez magában foglalja a technikai segítségnyújtást, többek között a környezetvédelmi politikák végrehajtásának felülvizsgálata³⁴, az európai szemeszter országspecifikus ajánlásai³⁵, az elkülönített gyűjtésre vonatkozó iránymutatás³⁶, a bevált gyakorlatok cseréje³⁷, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében végrehajtott reformok és beruházások révén, valamint az egyéb uniós alapokból, például a kohéziós politikai alapokból (Európai Regionális Fejlesztési Alap és Kohéziós Alap) nyújtott pénzügyi támogatást. A Bizottság

³³ https://environment.ec.europa.eu/strategy/zero-pollution-action-plan/zero-pollution-targets_en

³⁴ http://ec.europa.eu/environment/eir/index_en.htm

³⁵ https://commission.europa.eu/publications/2022-european-semester-country-specific-recommendations-commission-recommendations_hu

³⁶ Pl. Útmutató a települési hulladék elkülönített gyűjtéséhez, <https://data.europa.eu/doi/10.2779/691513>

³⁷ TAIEX-EIR Peer2Peer – http://ec.europa.eu/environment/eir/p2p/index_en.htm

emellett más kezdeményezéseket is elindított, amelyek hozzájárulnak a még inkább körforgásos gazdasághoz és a keletkező hulladék mennyiségének csökkentéséhez, mint például a csomagolásról és a csomagolási hulladékról, valamint a fenntartható termékek környezettudatos tervezéséről szóló új rendeletekre irányuló javaslatok, valamint az ipari kibocsátásokról szóló irányelv felülvizsgálata.

Végezetül, elismerve a hulladékgazdálkodási helyzetek közötti jelentős különbségeket, a hulladékokra vonatkozó uniós szabályok lehetőséget adnak egyes tagállamoknak arra, hogy bizonyos feltételek mellett a kitűzött éveken túlra halasszák a megfelelést. Ezt a lehetőséget körültekintően kell mérlegelni, mivel a szükséges reformok elfogadásának késedelme a körforgásos gazdaság környezeti és gazdasági hasznait is késlelteti, ideértve a természeti erőforrásokra háruló nyomás és a behozataltól való függőségek csökkentésére irányuló intézkedéseket.